

Sámi allaskuvla

Sámi University of Applied Sciences

OAHPPOPROGRÁMMAPLÁNA

Sámi journalistihka bachelorgráda

180 oahppočuoggá

1. Prográmma namma ja grádanamahus go lea geargan oahpus

Sámegillii: Sámi journalistihka bachelorgráda

Norsk: Bachelorgrad i samisk journalistikk

English: Bachelor Degree in Sámi Journalism

2. Oahppoprográmma viidodat

180 oahppočuoggá

Golmma jagi oahppu

Guđa lohkanbaji oahppu

3. Sisabeassangáibádusat

Sámi allaskuvlla vuoddoahpuid oppalaš sisaváldingáibádusat leat oppalaš lohkanbalašvuohta dahje reálagelbbolašvuohta ja sámegiella.

Sámegiela gáibádusa sáhtá deavdit čuovvovaš vugiid mielde: Norgga joatkkaskuvllas sámegiella 1. dahje 2. giellan 2, Suoma logahagas eatnigielladutkkus dahje guhkes amasgielladutkkus ja Ruota gymnásas eatnigiellan (modersmål 200 čuoggá) dahje ođđaáigásaš giellan (moderna språk 200-300 čuoggá) dahje vástideaddji sámegiela oahppu doaibmi njuolggadusaid mielde. Sámegiela gáibádusa sáhtá maid deavdit sámegiela lohkanbadjeoahpuin, 30 oahppočuoggá, dahje vástideaddji oahpuin dahje ceavzit giellageahččaleami maid Sámi allaskuvla lágida. Jus lea eahpesihkarvuohta man dási gelbbolašvuohta ohccis lea, de ášši ovddiduvvo fágalaš árvoštallamii ja meannuduvvo dán vuodul.

4. Oahpahusgiella

Oahpahusgiella lea davvisámegiella, muhto skandináva gielat ja engelasgiella sáhttet geavahuvvot. Eará gielaide oahpahus dulkojuvvo dárbbu mielde. Oahpahus eaŋgalsgillii ii dulkojuvvo.

5. Oahppanjoksosat

Máhttu ja diehtu:

Kandidáhtta

- máhtá ođasjournalistihka, árvoštallat ođđasiid ja dieđuid kritihkalaččat
- máhtá gáldokritihka, diehtá mo välljet ja suddjet gálduid
- máhtá preassa- ja cealkinfriddjavuođa njuolggadusaid
- máhtá ehtalaččat čoavdit ođđasiid ja dovdá davviriikkaid preassaetihka njuolggadusaid
- máhtá dehálaš lágaid ja konvenšuvnnaid mat gusket sámide/ álgoálbmogiidda
- máhtá journalistihka šáŋŋeriid, maiddá sosiála mediaid publiserema
- máhtá ovddidit ja geavahit journalisttalaš hutkáivuoda

- máhtta buori giela
- máhtta ráhkadit ođđasiid ja áššiid álgoálbmotgeahčastagas
- máhtta filmmaid bokte ráhkadit feature- dahje portreahttamuitalusaid
- máhtta sihke filbmema ja filmmaid bokte ráhkadit muiitalusaid, ideas gitta čájeheami rádjai
- máhtta geavahit ođđaáiggi mediaid reaidduid
- diehtá mo háhká ja analysere servodaga dieđuid ja mo ráhkada dás ođđasiid,
- dovdá fápmostruktuvrraid Sámis
- máhtta čiekŋut árktalaš servodaga hástalusaide

Gálggat:

Kandidáhtta

- máhtta gaskkustit journalisttalaš dieđuid dakkár hámis mat leat heivehuvvon sisdollui ja vuostáiváldiide
- diehtá mii lea journalistta doaimma servodagas
- máhtta analyseret dálá servodaga, namalassii sámi ja álgoálbmot servodaga ja stuorraservodaga gaskavuodaid ja sámi ja álgoálbmot servodagaid siskkáldas gaskavuodaid
- máhtta háhkat dieđuid, válmmašvuoda ja doaladumi nu ahte buvttada jeavddalaččat ođđasiid ja reportášaid
- máhtta filbmema vuodu ja filbmadramaturgii ja hábmet giehtačállosiid
- máhtta filbmema ja geavahit kámara- ja čuohppanteknikkaid
- máhtta álgoálbmot- ja minoritehtaproblematihka
- máhtta vihkkedallat gálduid ja fápmovuogádagaid kritihkalaččat ja hálddaša digítála reaidduid ohcanvugiid
- máhtta geavahit mánggalágan mediareaidduid, nugo filbmema ja čállima, jietnabargguid ja sosiála mediaid buvttademiid
- máhtta jođánit almmuhit ođđasiid ja seammás vuoruhit etihka beali
- guoddá iežas barggus morálalaš ovddasvástádusa
- dovdá ja máhtta doaimmahusbarggu

Oppalaš gelbbolašvuoha:

Kandidáhtta

- lea háhkan erenoamáš gelbbolašvuoda bargat journalistan sámegillii sámi mediain
- lea háhkan erenoamáš gelbbolašvuoda bargat journalistan sámi ja álgoálbmot áššiiguin
- máhtta čohkket dieđuid ja kritihkalaččat árvvoštallat ođđasiid
- dovdá ja máhtta journalisttalaš doaimma teorehtalaš ja metodalaš eavttuid.
- dovdá ja máhtta geavahit iešgudege journalisttalaš mediašlájaid
- máhtta hálddašit gáldokritihka
- máhtta guorahallijournalistihka metodaidda ja ovdanbuktima

- máhtttá filbmensuorggi ja hálddaša mo buorre idea šaddá filbmamuitalus, ja máhtttá bargat buot dásiin, álggus gitta čuohppama dássái ja márkanfievrridit iežas filbmamuitalusaid
- máhtttá journalistihka giellagáhttema

6. Oahpu oppalaš sisdoallu

- ❖ **Vuosttaš jagi** studeanttat ohppet ođasjournalistihka. Ohppet mii lea ođas ja mo buvttadit ođđasiid njuovžilit. Sii ohppet sihke gáldogeavaheami ja gáldokritihka. Ohppet maiddá mediaid fápmostruktuvrraid birra ja mii lea journalisttaid doaibma servodagas. Sii ohppet dađis kritihkalaččat vákšut sámi servodagaid. Vuosttaš jagi juo vuoruhuvvo govven ja filbmaoahppu, vai studeanttat ohppet buvttadit ealligovaid mitalusaiguin, maid sáhtta publiseret sihke neahtas, sosiála mediain ja TV:s. Studeanttat hárjehallet njealje vahku ođasdoaimmahusain ja ovta vahku siskkáldas hárjehallan Sámi allaskuvllas.
- ❖ **Nuppi jagi** studeanttat ohppet váddásut journalistihkalaš šlájaid: sihke ođđasiidda čiekŋudit ja featurejournalistihka. Sii ohppet áiccadeami ja mo gielalaččat hervet mitalusaid vai leat logahahtti ja geahčahahttit. Áiccadit, olbmuid sáhkkehallamat ja ođasčiekŋudeami vuoruhat. Featurešlájaid mitalanvuogit vuoruhuvvojit. Filbmenoahppu nuppi dásis joatká, barget giehtačállosiiguin ja synopsis mitalusaiguin. Filbmenoasis ohppet maid visuála mitalusain ja kámerateknihkaid.
- ❖ Studeanttat dovđájit čiekŋaleappot árktalaš servodaga dillái, sihke árbevieruide ja hástalusaide mat leat davviguovlluin. Studeanttaide fállujuvvo mátki máilmmiviidosáš doaluide Arctic Frontiersii mii dollojuvvo Romssas juohke jagi ođđajagimánus. Sii maid galledit árktalaš guovllus muhtin álgoálbmotjoavkkku. Filbmenoasis studeanttat ohppet álgoálbmot árbevirolaš muitaleami teknihkaid ja mo dán sáhtta geavahit filmmaid oktavuodas. Váldofáddán lea čuohppan ja mo laktit govaid oktii, vai šaddá mitalus.
- ❖ Studeanttat ohppet maid mo sosiála mediat doibmet sihke sámi ja álgoálbmotservodagain. Sii oahpásmuvvet ja kártejit mo álgoálbmogat geavahit ja juogadit ođđasiid. Etihka lea dehálaš oassi oahpahas ja studeanttat ohppet olmmošvuoigatvuodain, cealkin- ja preassafriddjavuodas. Journalistihka fágain, sihke feature- ja guorahalli journalistihkas, ohppet kritihkalaččat árvoštallat ja čilget mediaid dili, sihke báikkálaš, nationála ja internationála dásis. Sis lea guhtta vahku bargohárjehallan.
- ❖ **Goalmmát jagi** lea studeanttas válljenvjejolašvuolta. Son sáhttet čiekŋudit filbmaohppui ja lohkat álgoálbmot journalistihka. Studeanta sáhtta válljet mannat lonohallanstudeantan eará guvlui.
- ❖ Sámi allaskuvla lágida goalmmát jagi, vuosttaš lohkanbajis, filbmaoahpu sidjiide geat eai mana lonohallanstudeantan. Studeanta oahppá filbmet, čuohppat ja hábmet mitalusaid. Ulbmilin lea ahte hálddašit sihke reportášaid buvttadeami ja guhkit featuremitalusaid.

Oassin dán oahpus lea čiekjudit sihke sámi ja álgoálbmot muitalanárbevieruide. Studeanta maid oahppá filmahistorjjá ja mat oasit leat dehálaččat bargadettiin filmmaiguin. Fálaldahkan lea maiddái oahppu álgoálbmotjournalistihkas das mo muitalit oddásiid álgoálbmot perspektiivvas ja manne álgoálbmotgielaid vuoruheapmi lea dehálaš. Studeanta oahppá mo eará guovlluin buvttadit oddásiid ja mat áššit leat áigeovuodilat.

- ❖ Goalmmát jagi, 6. lohkanbajis, studeanta čiekjuda guorahalli journalistihkkii ja čadaha bachelorbarggu dán suorggis, muhto sáhtta maid válljet oanehis dutkama ja dutkanfáttá.
- ❖ 1.-4. ja 6. lohkanbajiin studeanta čuovvu kurssaid journalistihka giellagáhttemis mas oahppá gaskkustit dieđuid riehta, čielga ja ealli sámegeilli dakkár hámis mii lea heivehuvvon mediašlájaide, sisdollui ja vuostáiváldiide.

7. Prográmma huksehus

1. lohkanbadji	2. lohkanbadji	3. lohkanbadji	4. lohkanbadji	5. lohkanbadji	6. lohkanbadji
JOU 100 Ođasjournalisti hkka 1 (15 oč)	JOU 102 Ođasjournalist ihkka 2 (15 oč)	JOU 108 Featurejournali stihkka (15 oč)	JOU 110 Árktalaš servodaga hástalusat (10 oč)	A) JOU 146 Filbmaoahppu ja dokumentára buvttadeapmi (25 oč)	JOU 203 Guorahalli journalistihkka (10 oč)
JOU 103 Sosiála mediat 1 (5 oč)	JOU 104 Sosiála mediat 2 (5 oč)		JOU 105 Sosiála mediat álgoálbmogiid perspektiivvas 3 (5 oč)		
JOU 106 Govven- ja filbmenoahppu 1 (5 oč)	JOU 107 Govven- ja filbmenoahppu 2 (5 oč)	JOU 109 Preassaetihkka, lágat ja konvenšuvnmat (5 oč)	JOU 202 Doaimmahusla š hárhellan (10 oč)	JOU 147 Álgoálbmotjou rnalistihkka (5 oč)	JOU 211 Journalistihka bachelorbargu (15 oč)
JOU 117-1 Journalistihka giellagáhtten 1 (5 oč)	JOU 117-2 Journalistihka giellagáhtten 2 (5 oč)	JOU 117-3 Journalistihka giellagáhtten 3 (10 oč)	JOU 117-4 Journalistihka giellagáhtten 4 (5 oč)	B) Lonohallanvej olašvuolta	JOU 117-5 Journalistihka giellagáhtten 5 (5 oč)

7.1 Geatnegahtton oasit

Buot oahppoovttadagat, earret oahppoovttadagat mat čađahuvvojit viđat lohkanbajis leat geatnegahtton.

Bachelorbargu lea iehčanas bargu álgoálbmotjournalistihka fáttáin. Studeanttas leat guokte molssaeavttu bachelorbarggus. Studeanta sáhttá guđát lohkanbajis čuovvut oahpahusa Guorahalli journalistihkas ja ráhkada viiddis journalisttalaš barggu ja vuđolaš metodaraportta bachelorbargun, dahje sáhttá válljet čađahit oanehis dutkama ja dutkanfáttá.

7.2 Válljenmuni oassi

Viđat lohkanbajis studeanttat čađahit doarjjafágaid. Studeanttat sáhttet lohkat journalistihka kurssaid dahje eará fágaid sihke Sámi allaskuvllas ja eará oahppoásahusain, dainna eavttuin ahte Sámi allaskuvlla dutkan- ja oahppostivra dohkkeha daid oassin bachelorprográmmii.

8. Oahpahan- ja oahppanvuogit

Journalistaoahppu lea huksejuvvon proseassabarggu ja bagadallanpedagogalaš jurddašeamis, ja fágaidrasttildeaddji oahpahusas. Studeanttat ohppet ovddimusat čuolmmaid čoavdima bokte, nu ahte fágaoahpaheaddji bagadallá ja eará studeanttat leat fárus árvvoštallamin bargoproseassa ja gárvves bohtosiid. Eanaš bargobihtáin teoriija ja geavatlaš bargu laktásit oktii, ja buot fágaid sisdoallu lea integrerejuvvon.

Bargovuogit leat earret eará:

- Logaldallamat ja seminárat
- Individuála hárvjehusat, joavkobarggut ja geavatlaš bargobihtát
- Journalisttalaš metodaidda geavatlaš oahpahallan
- Gieddebargu Sámis ja eará álgoálbmot guovllus
- Hárvjehallanbagadallan
- Dutkan ja dutkanraportta čállin iešheanalisis

Studeanttat oassálastit aktiivvalaččat buotlágan dásiin oahpahusas ja lohket lohkanmeari.

9. Árvvoštallanvuogit

Eksámenat leat čilgejuvvon sierra guđege oahppoplánas. Árvvoštallamis váldojuvvojit vuhtii sihke čálalaš ja njálmmálaš skuvlaeksámenat, máhppáárvvoštallamat ja ruovttueksámenat. Bargohárvjehallamiid oktavuodas čállojuvvo raporta man árvvoštallamis geavahuvvojit árvosánnit dohkálaš ja ii dohkálaš. Muđui addojuvvojit árvosánnit ECTS vuogádaga mielde, mas A lea buoremus árvosánni ja E lea vuolimus ceavzínárvosánni. F árvosánni mearkkaša ahte ii leat ceavzán. Eksámenat čađahuvvojit Norgga Universitehta ja allaskuvlla lága ja Sámi allaskuvlla eksámennjuolggadusaid mielde.

10. Bargo- ja joatkkaoahppovejolašvuodat

Sámi journalistihka bachelorgráda addá gelbbolašvuoda bargat journalistan sihke sámi ja riikkamediaain. Lea maid vejolaš ásahit iežas mediafitnodaga. Sámi journalistihka bachelor lea maid mávssolaš oahppu iešguđetlágan diehtujuohkinbargguin almmolaš ja priváhta ásašusain ja fitnodagain. Sámi journalistihka bachelor addá maid vuodu beassat joatkit mastergrádaoahpuin.

11. Eará diedut

Sámi journalistihka bachelor lágiduvvo ollesáiggi oahppun Sámi allaskuvllas Guovdageainnus. Oassi oahpahusas sáhtta lágiduvvot gáiddusoahpahussan, ja neahttavuđot ja neahttadoarjja oahppun. Bargohárjehallamat lágiduvvojit ovddimusat sámi mediaásahusain ja studeanta ferte leat gárvvis orrut eará báikkis hárjehallama áigge. Oahppomátkkis studeanttat sáhttet gártat máksit iežaset oasi dahje galget leat gergosat háhkat ruđa oahppomátkkiide ovttas eará studeanttaiguin. Studeanttas lea vejolašvuolta ja son ávžžuhuvvo váldit oasi oahpus Sámi allaskuvlla ovttasbargi oahppoásahusain, ovddimusat Árktalaš Universitehta ásašusain ja WINHEC ásašusain. Skuvla láchčá dili nu ahte dákkár oahpu lea vejolaš váldit, ovddimusat goalmát jagi vuosttas lohkanbajis.

Kvalitehtasihkkarastimis čujuhuvvo Sámi allaskuvlla kvalitehtasihkkarastinvuogádhkii ja dasa makkár vejolašvuodat ja geatnegasvuodat studeanttain leat árvvoštallat Sámi allaskuvlla oahppofálaldagaid ja bálvalusaid kvalitehta. Studeantadásis oahppu árvvoštallojuvvo evaluerenčoahkkimis ja studeanttat devdet árvvoštallanskovi oahpu loahpas. Ásašudásis oahppu árvvoštallojuvvo studeantaárvvoštallamiid, eksámenraporttaid, sensorraporttaid ja fágareportta vuodul.

12. Oahppoovttadagat Sámi journalistihka bachelorprográmmas

Oahppoovttadagat	Oahppo- čuoggát	Eksámenvuohki	Vurderings- uttrykk
JOU 100 Ođasjournalistihkka 1	15	Ruovttueksámen	A - F
JOU 102 Ođasjournalistihkka 2	15	Ruovttueksámen	A - F
JOU 103 Sosiála mediat 1	5	Ruovttueksámenat	A - F
JOU 104 Sosiála mediat 2	5	Ruovttueksámenat	A - F
JOU 106 Govven- ja filbmenoahppu 1	5	Ruovttueksámen	A - F
JOU 107 Govven- ja filbmenoahppu 2	5	Ruovttueksámen	A - F
JOU 117-1 Journalistihka giellagáhtten 1	5	4-diibmosaš skuvlaeksámen	A - F
JOU 117-2 Journalistihka giellagáhtten 2	5	4-diibmosaš skuvlaeksámen	A - F
JOU 105 Sosiála mediat álgoálbmogiid perspektiivvas 3	5	Ruovttueksámenat	A - F
JOU 108 Featurejournalistihkka	15	Ruovttueksámenat	A - F
JOU 109 Preassaetihkka, lágat ja konvenšuvnnat	5	5-beaivásaš ruovttueksámen	A - F
JOU 110 Árktalaš servodaga hástalusat	10	Ruovttueksámenat	A - F
JOU 117-3 Journalistihka giellagáhtten 3	10	14-beaivásaš ruovttueksámen	A - F
JOU 117-4 Journalistihka giellagáhtten 4	5	4-diibmosaš skuvlaeksámen	A - F
JOU 202 Doaimmahuslaš hárjehallan	10	Reflekšuvdnačálus ja hárjehallanraporta	Ceavzán/ ii ceavzán
JOU 146 Filbmaoahppu ja dokumentára buvttadeapmi	25	Ruovttueksámen	A - F
JOU 147 Álgoálbmotjournalistihkka	5	Ruovttueksámen	A - F
JOU 203 Guorahalli journalistihkka	10	Reflekšuvdnačálus ja ruovttueksámenat	A - F
JOU 117-5 Journalistihka giellagáhtten 5	5	6-diibmosaš skuvlaeksámen	A - F
JOU 211 Journalistihka bachelorbargu	15	Ruovttueksámenat	A - F